

Elever med ikke-vestlig herkomst halter bagefter i de nationale test

Af Center for Data og Analyse

Følgende notat belyser forskellen i faglige præstationer mellem elever med dansk herkomst og elever med ikke-vestlig herkomst. Dette gøres med udgangspunkt i resultaterne fra de seneste obligatoriske nationale test i dansk, læsning og matematik fra skoleåret 2016/17.

Notatet nuancerer resultaterne ved at undersøge, hvorvidt forældrenes uddannelsesniveau har betydning for omfanget af de resultatmæssige forskelle mellem elever med hhv. dansk herkomst og efterkommere med ikke-vestlig herkomst. Derudover belyses udviklingen i de to gruppers resultater over tid.

Resumé

- **Elever med ikke-vestlig herkomst opnår dårligere testresultater end elever med dansk herkomst:** Andelen af elever med ikke-vestlig herkomst, der opnår et resultat på 'god' eller derover i de nationale test, er langt mindre end andelen af elever med dansk herkomst, der opnår et resultat på 'god' eller derover. Dette gælder for samtlige obligatoriske test i både dansk, læsning og matematik.
- **Forskellen i testresultaterne mellem elever med dansk herkomst og ikke-vestlige efterkommere er størst blandt elever med højtuddannede forældre:** Blandt elever, hvis forældre ikke har anden formel uddannelse end grundskolen, er der ingen eller mindre resultatmæssige forskelle mellem elever med dansk herkomst og ikke-vestlige efterkommere. Til gengæld er forskellene i testresultaterne tydelige blandt elever med højtuddannede forældre.
- **Andelen af ikke-vestlige efterkommere, der opnår dårlige testresultater, er faldet over de seneste år:** Fra skoleåret 2011/12 til 2016/17 har andelen af de dårligste i dansk, læsning været forholdsvis stabil for elever med dansk herkomst. Derimod er andelen af elever med dårlige resultater faldet blandt gruppen af ikke-vestlige efterkommere.

Datagrundlaget

Dette notat bygger på resultaterne af de obligatoriske nationale test gennemført i skoleåret 2016/17. Sidste analyse bygger på testresultaterne i skoleårene fra 2011/12 til 2016/17. I skoleåret 2016/17 deltog 212.720 elever i de i alt fire obligatoriske nationale test i dansk, læsning (2., 4., 6. og 8. klassetrin), og 108.363 elever deltog i de to obligatoriske test i matematik (3. og 6. klassetrin).

I UVM's datavarehus kan du tilgå opgørelserne over de nationale testresultater i forhold til de nationale målsætninger, som er:

- Mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.
- Andelen af de allerdygtigste elever i dansk, læsning og matematik skal stige år for år.
- Andelen af elever med dårlige resultater i den nationale test for læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år.

[Nationale måltal - Testresultater](#)

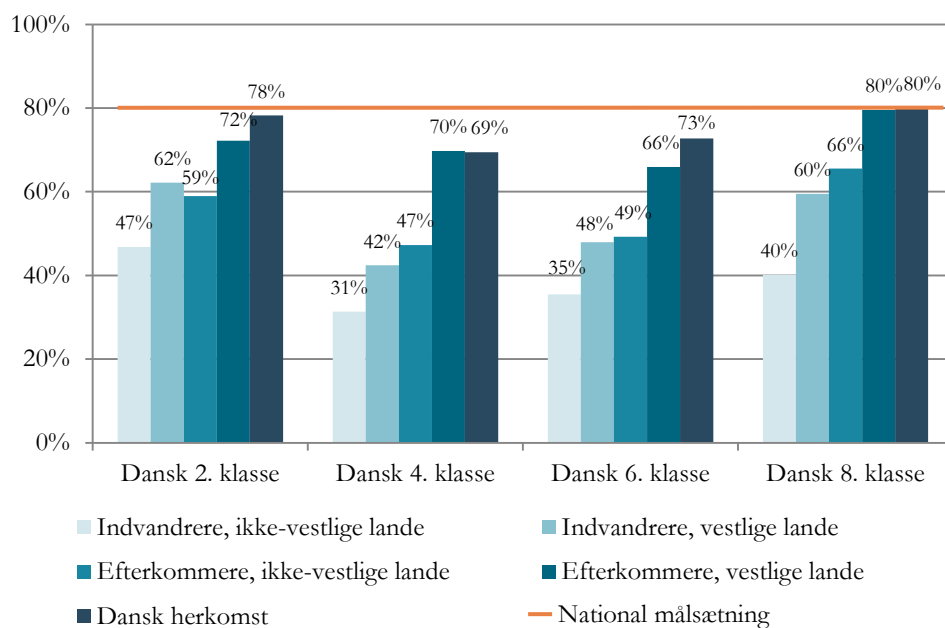
1 Elever med ikke-vestlig herkomst klarer sig dårligere i de nationale test i både dansk, læsning og matematik

Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover i dansk, læsning og matematik, er markant højere blandt elever med dansk herkomst end blandt ikke-vestlige indvandrere eller ikke-vestlige efterkommere, **jf. figur 1 og 2**. Denne tendens er tydelig for de obligatoriske test i både dansk, læsning og matematik.

Elever med dansk herkomst er derfor tættere på at nå den nationale målsætning om, at 80 procent skal være gode til at læse og regne i de nationale test. Elever med dansk herkomst har nået denne målsætning på 8. klassetrin i dansk, læsning (**figur 1**), hvor 80 procent er gode til at læse. På samme klassetrin er kun 66 procent af ikke-vestlige efterkommere og 40 procent af ikke-vestlige indvandrere gode til at læse.

Elever med ikke-vestlig baggrund præsterer generelt også dårligere end efterkommere og indvandrere fra vestlige lande. Andelen af efterkommere fra vestlige lande, der er gode til at læse i 8. klasse, er eksempelvis helt på niveau med andelen af elever med dansk herkomst (80 procent). Andelen udgør således 14 procentpoint mere end blandt ikke-vestlige efterkommere. Blandt vestlige indvandrere udgør andelen af gode læsere 60 procent – hele 20 procentpoint højere end samme andel hos ikke-vestlige indvandrere.

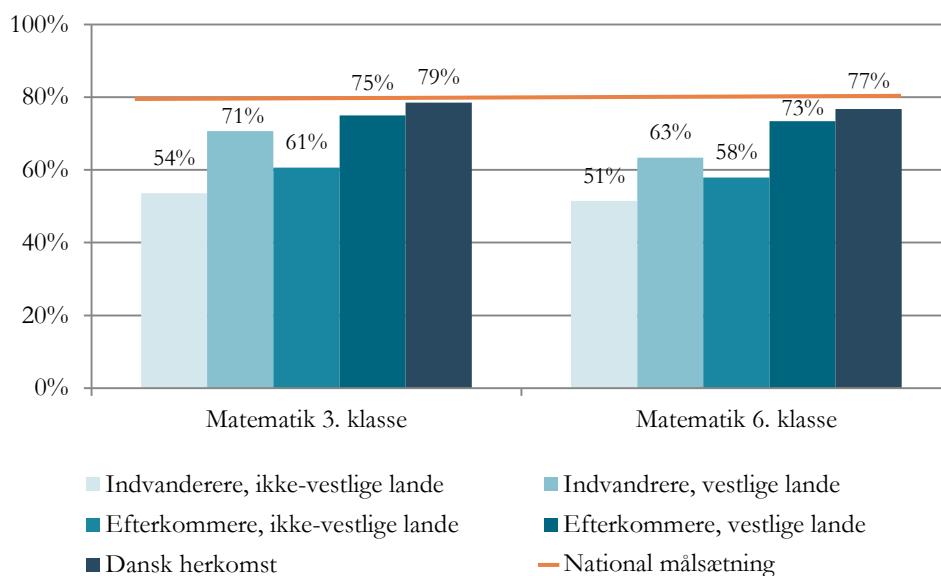
Figur 1: Elever med ikke-vestlig herkomst klarer sig dårligt i dansk, læsning
Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover

Note: Et resultat på 'god' eller derover dækker over et kriteriebaseret testresultat på 'god', 'rigtig god' eller 'fremragende'. Forskellen i andelen af elever med dansk herkomst og hhv. ikke-vestlige efterkommere og indvandrere er statistisk signifikant for samtlige obligatoriske test i skoleåret 2016/17.

Kilde: Data fra Styrelsen for It og Læring og Danmarks Statistik.

Figur 2: Elever med ikke-vestlig herkomst klarer sig (også) dårligst i matematik
Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover

Note: Et resultat på 'god' eller derover dækker over et kriteriebaseret testresultat på 'god', 'rigtig god' eller 'fremragende'. Forskellen i andelen af elever med dansk herkomst og hhv. ikke-vestlige efterkommere og indvandrere er statistisk signifikant for samtlige obligatoriske test i skoleåret 2016/17.

Kilde: Data fra Styrelsen for It og Læring og Danmarks Statistik.

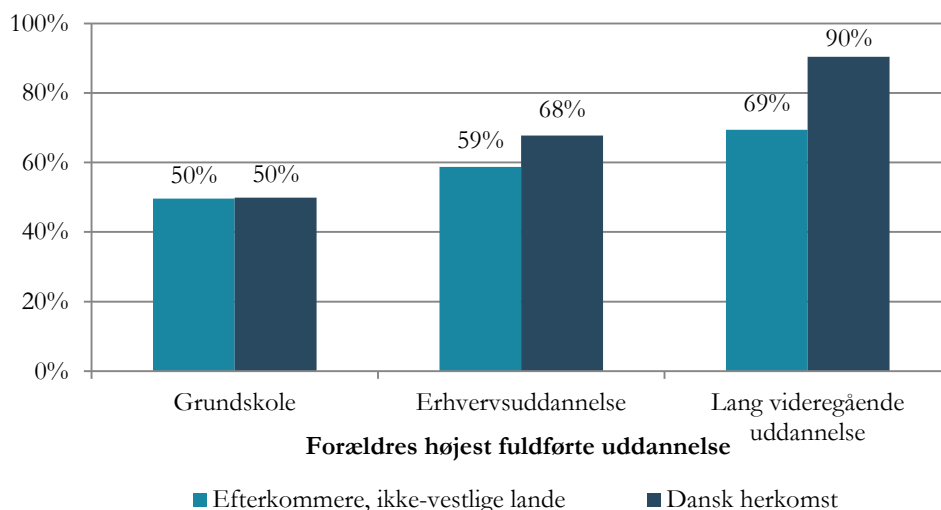
2 Forskellene i testresultaterne mellem elever med dansk herkomst og ikke-vestlige efterkommere er størst blandt elever med højtuddannede forældre

Blandt elever, hvis forældres højst fuldførte uddannelse er grundskolen, er forskellen i testresultaterne mellem elever med dansk herkomst og ikke-vestlige efterkommere i andelen af 'gode' mindre, end hvis mindst en af forældrene har en lang videregående uddannelse. En sådan tendens er gældende for samtlige obligatoriske test i både dansk, læsning og matematik.

Dette er eksemplificeret ved testen i matematik på 6. klassesetning, jf. figur 3. Fokuserer man således på gruppen af elever, hvis forældres højst fuldførte uddannelse er grundskolen, udgør andelen, som opnår et resultat på 'god' eller derover, 50 procent for både elever med dansk herkomst og ikke-vestlige efterkommere. Hvis mindst en af forældrene har en lang videregående uddannelse, er der derimod en væsentlig forskel i testresultaterne. Blandt denne gruppe opnår 90 procent af eleverne med dansk herkomst et resultat på 'god' eller derover, mens det kun gælder for 69 procent af ikke-vestlige efterkommere. En forskel på 21 procentpoint. Det er således blandt elever af højtuddannede forældre, at de største forskelle mellem ikke-vestlige efterkommere og elever af dansk herkomst kan konstateres.

Figur 3: Størst forskel i testresultaterne blandt elever med højtuddannede forældre. Matematik, 6. klasse

Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover

Note: Et resultat på 'god' eller derover dækker over et kriteriebaseret testresultat på 'god', 'rigtig god' eller 'fremragende'. Forskellen i betydningen af herkomst afhængig af forældreuddannelse er statistisk signifikant for samtlige obligatoriske nationale test 2016/17. Ovenstående figur viser resultaterne for udvalgte niveauer af forældreuddannelse. Resultaterne for alle niveauer af forældreuddannelse, for samtlige obligatoriske nationale test 2016/17 kan findes i bilag A.

Kilde: Data fra Styrelsen for It og Læring og Danmarks Statistik

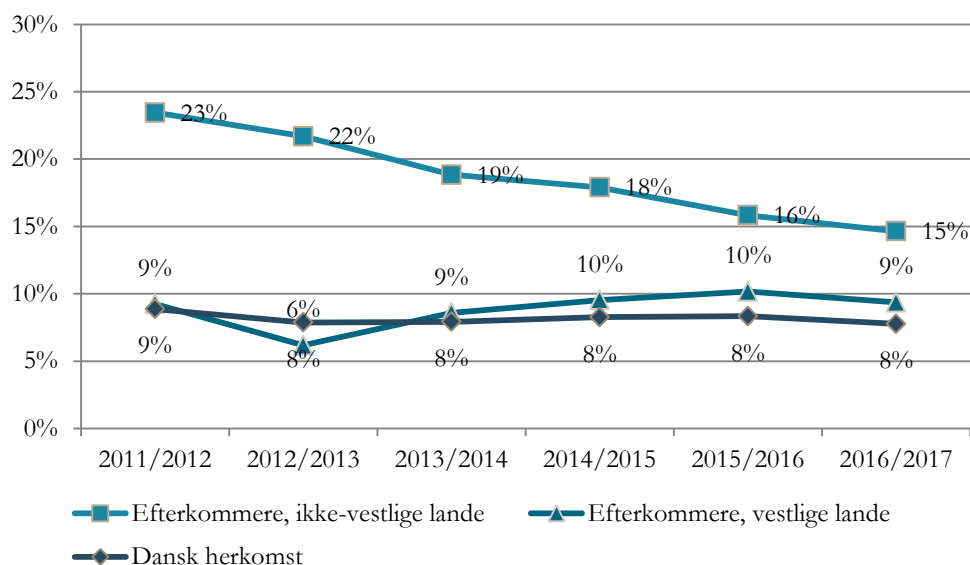
3 Færre ikke-vestlige efterkommere opnår dårlige testresultater i dansk, læsning

Udover målsætningen om, at mindst 80 % af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test, er det en central målsætning, at andelen af elever med dårlige resultater skal reduceres år for år – uanset elevens sociale baggrund.

Andelen af elever med dansk herkomst, der opnår dårlige resultater i de obligatoriske nationale test, har i perioden fra 2011/12 til 2016/17 været på et relativt stabilt niveau. I samme periode har andelen af ikke-vestlige efterkommere, som klarer sig dårligt, til gengæld været faldende. Dette gælder for de obligatoriske nationale test i dansk, læsning. Her er andelen af ikke-vestlige efterkommere, som klarer sig dårligt, reduceret mere, end hvad tilfældet er blandt elever med dansk herkomst.

Eksempelvis var andelen af elever med dårlige resultater i dansk, læsning på 8. klassetrin i 2011/12 henholdsvis 9 procent for elever med dansk herkomst og 23 procent for ikke-vestlige efterkommere, **jf. figur 4**. I 2016/17 var andelen 8 procent for elever med dansk herkomst, mens den var faldet til 15 procent for ikke-vestlige efterkommere. Andelen af elever, der klarer sig dårligt i de nationale test, er således i perioden faldet 1 procentpoint for elever med dansk herkomst og 8 procentpoint for ikke-vestlige efterkommere.

Figur 4: Aftagende andel af ikke-vestlige efterkommere med dårlige testresultater. Dansk, læsning 8. klasse
Andelen af elever, der opnår et dårligt resultat

Note: Et dårligt resultat dækker over et kriteriebaseret testresultat på 'mangelfuld' eller 'ikke tilstrækkelig'. Udviklingen i andelen af elever med dårlige resultater over perioden er signifikant forskellig for elever med dansk herkomst og ikke-vestlige efterkommere for samtlige test i dansk, læsning, men ikke for testen i matematik 6. klasse. Grundet udskiftning i et af profilområderne for testen i matematik 3. klasse, er det ikke muligt at sammenligne udviklingen over tid. Resultaterne for samtlige nationale test kan findes i bilag B.

Kilde: Data fra Styrelsen for It og Læring og Danmarks Statistik

Hvordan opgøres elevernes resultater?

I dansk, læsning og matematik kan elevernes resultater formidles på den kriteriebaserede skala. Her fremgår elevens resultat som et udtryk for elevernes faglige niveau i de dele af fagene, som testes. Skalaen er udarbejdet i samarbejde med ministeriets opgavekommissioner. De har udvalgt repræsentative opgaver og vurderet, hvor mange af disse opgaver en elev bør kunne besvare rigtigt på hvert trin på skalaen.

De seks niveauer på den kriteriebaserede skala er:

- Fremragende præstation
- Rigtig god præstation
- God præstation
- Jævn præstation
- Mangelfuld præstation
- Ikke tilstrækkelig præstation

Et resultat på 'god' eller derover dækker således over en enten God, Rigtig god eller Fremragende præstation. Et 'dårligt' resultat dækker kategorierne 'Ikke tilstrækkelig' og 'mangelfuld'.

Detaljeret information om udregningen af elevernes resultater kan findes her [Vejledning om de nationale test](#)

Hvordan defineres de forskellige herkomst-grupper?

- En elev er af dansk herkomst, hvis han eller hun har mindst én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark.
- Hverken efterkommere og indvandrere har én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark.
- Efterkommere er født i Danmark, mens indvandrere er født i udlandet.
- Ikke-vestlige lande omfatter alle øvrige lande end EU, Andorra, Australien, Canada, Island, Liechtenstein, Monaco, New Zealand, Norge, San Marino, Schweiz, USA og Vatikanstaten.

Hvordan beregnes den statistiske signifikans i analyserne?

- Samtlige analyser er statistisk testet vha. logistisk regression.
- I samtlige modeller justeres for køn og forældreuddannelse.
- I alle analyser i afsnit 2 (bilag A) og afsnit 3 (bilag B) er forskellen i effekten af herkomst på tværs af henholdsvis forældreuddannelse og skoleår testet ved inklusion af et interaktionsled i den logistiske regressionsmodel.

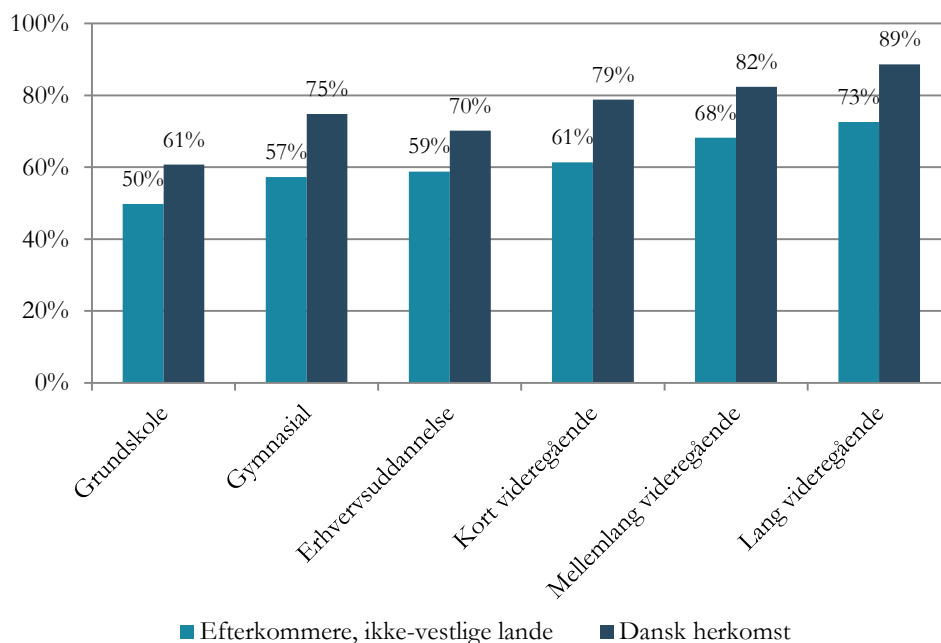
Vil du vide mere?

I Undervisningsministeriets datavarehus - www.uddannelsesstatistik.dk - er det muligt at tilgå en lang række data om bl.a. test, fravær og karakterer i grundskolen på både skole, kommune og landsniveau.

4 Bilag A.

Figur A1. Dansk, læsning, 2. klasse

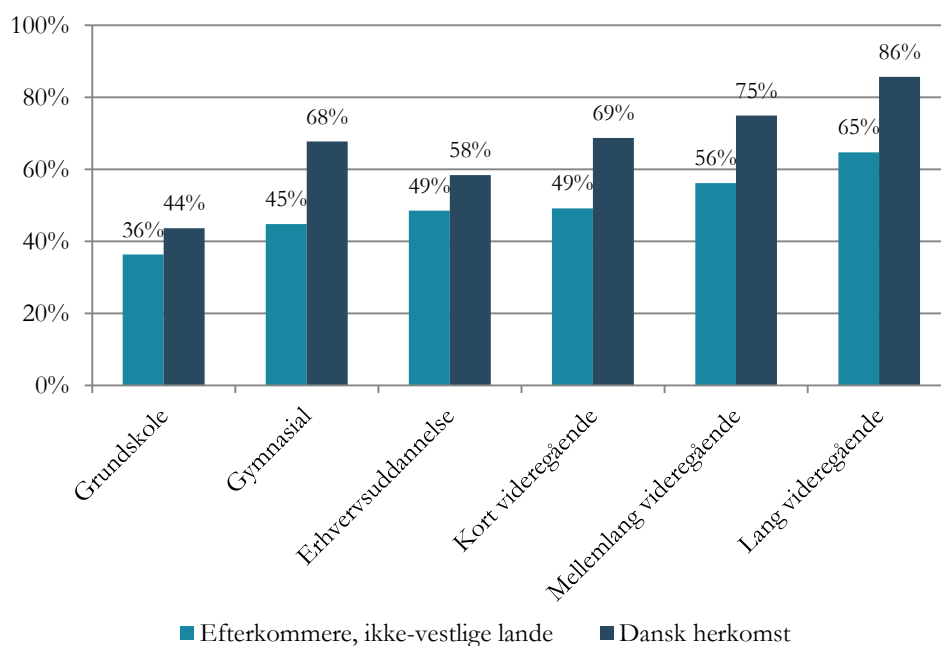
Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover fordelt på herkomst og forældrenes højst fuldførte uddannelse

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 3.

Figur A2. Dansk, læsning, 4. klasse

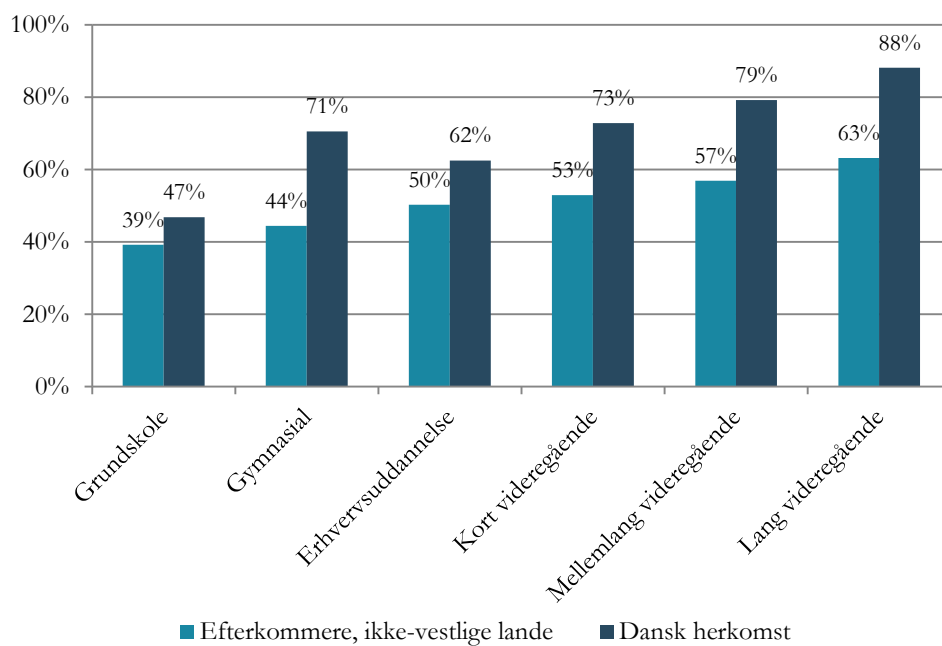
Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover fordelt på herkomst og forældrenes højst fuldførte uddannelse

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 3.

Figur A3. Dansk, læsning, 6. klasse

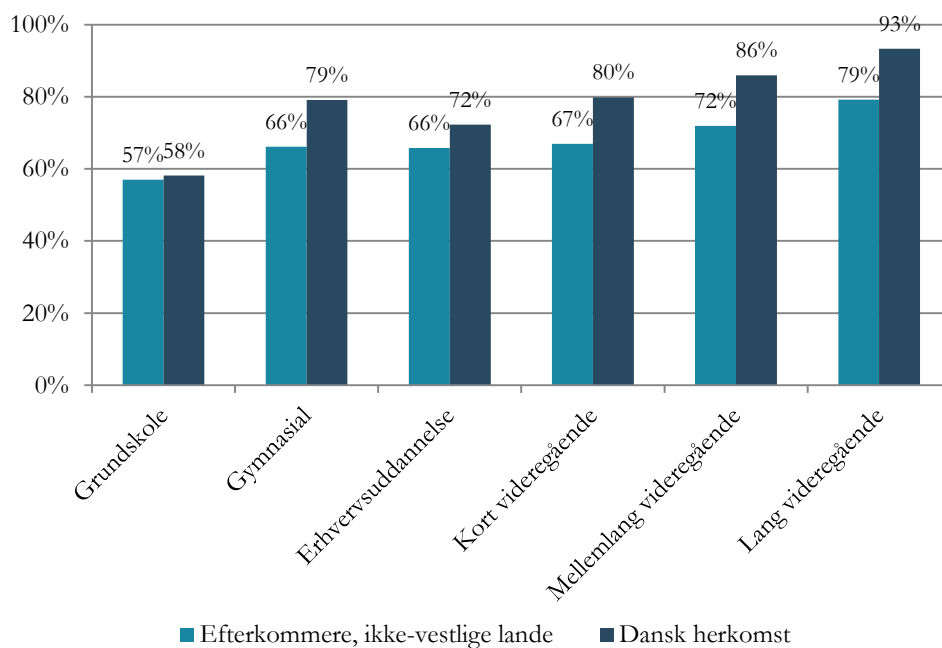
Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover fordelt på herkomst og forældrenes højst fuldførte uddannelse

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 3.

Figur A4. Dansk, læsning, 8. klasse

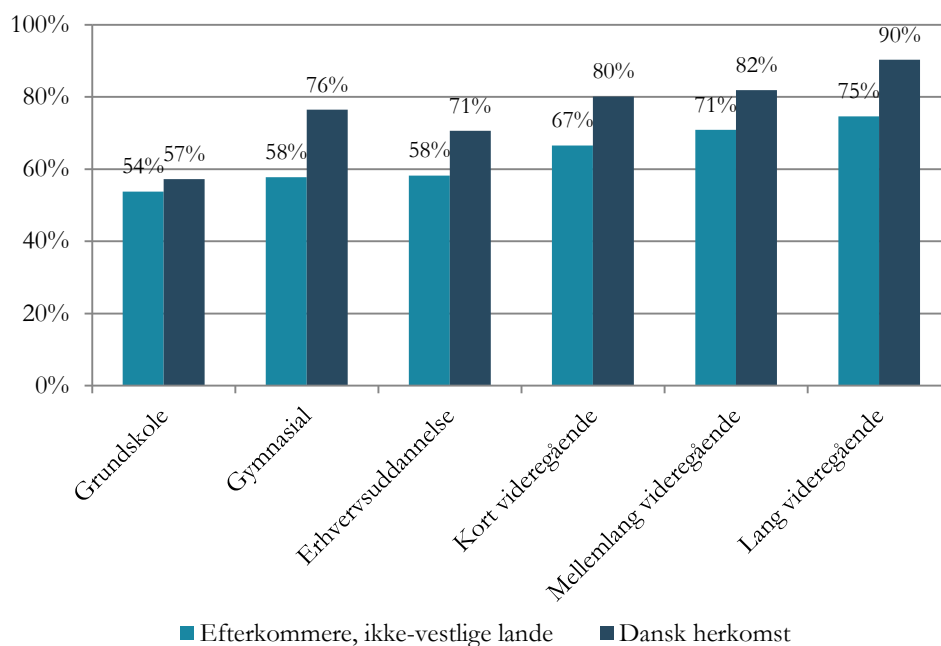
Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover fordelt på herkomst og forældrenes højst fuldførte uddannelse

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 3.

Figur A5. Matematik, 3. klasse

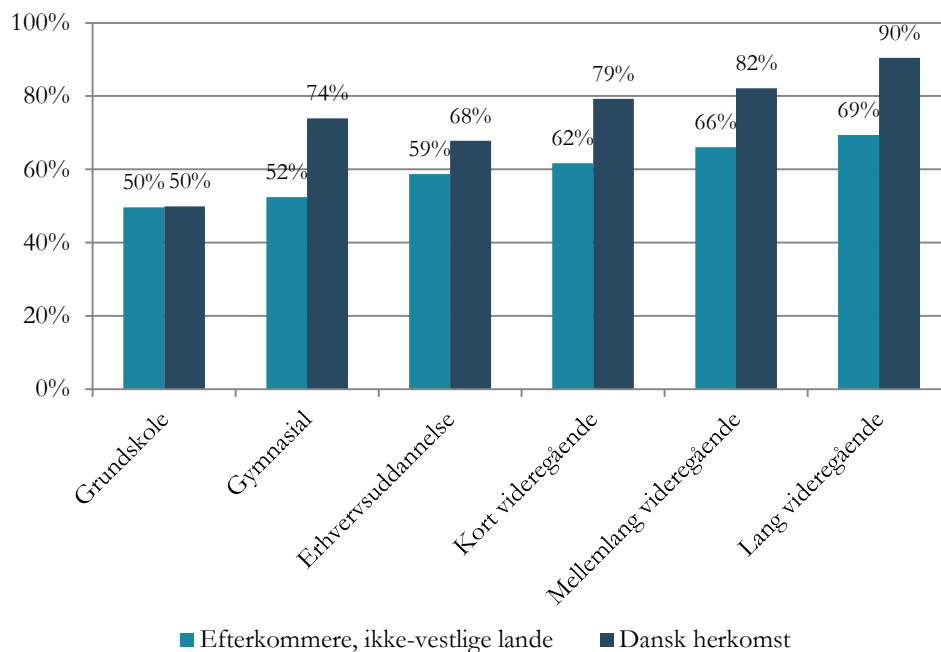
Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover fordelt på herkomst og forældrenes højst fuldførte uddannelse

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 3.

Figur A6. Matematik, 6. klasse

Andelen af elever, der opnår et resultat på 'god' eller derover fordelt på herkomst og forældrenes højst fuldførte uddannelse

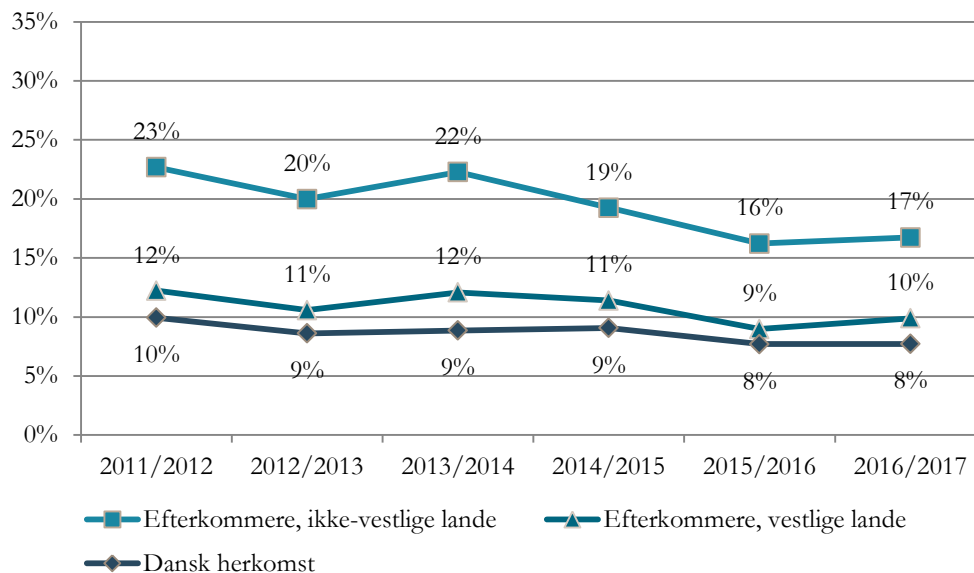

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 3.

5 Bilag B

Figur B1. Dansk, læsning, 2. klasse

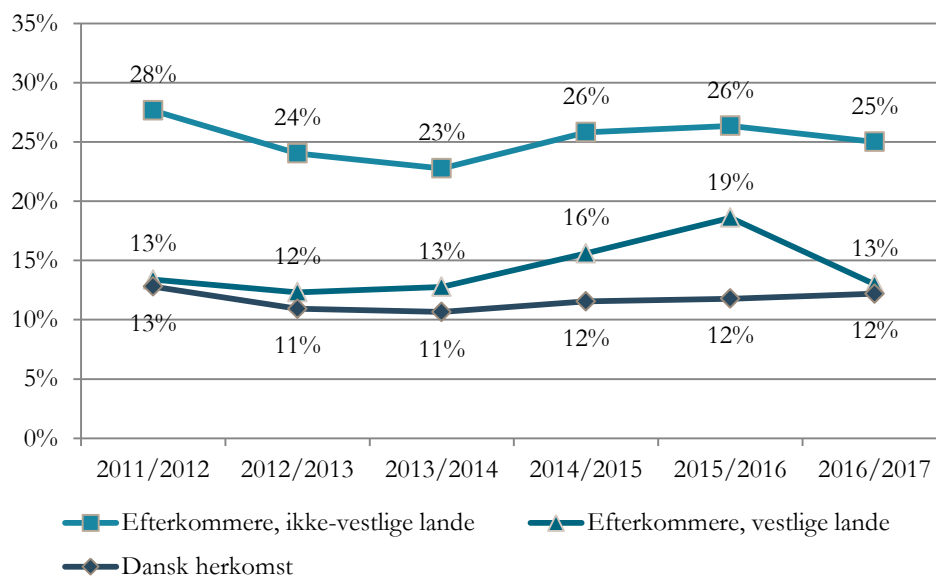
Andelen af elever, der opnår et dårligt resultat, fordelt på herkomst fra skoleåret 2011/2012 til 2016/2017

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 4.

Figur B2. Dansk, læsning, 4. klasse

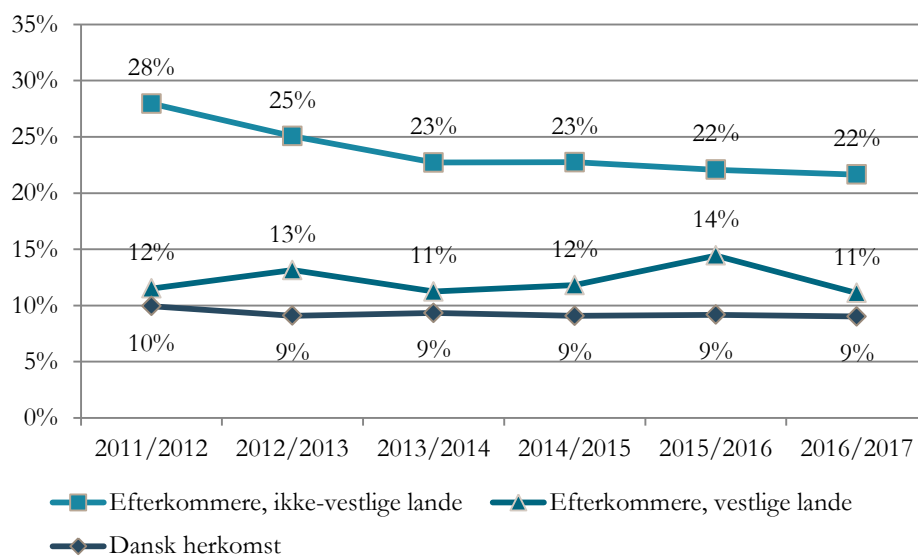
Andelen af elever, der opnår et dårligt resultat, fordelt på herkomst fra skoleåret 2011/2012 til 2016/2017

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 4.

Figur B3. Dansk, læsning, 6. klasse

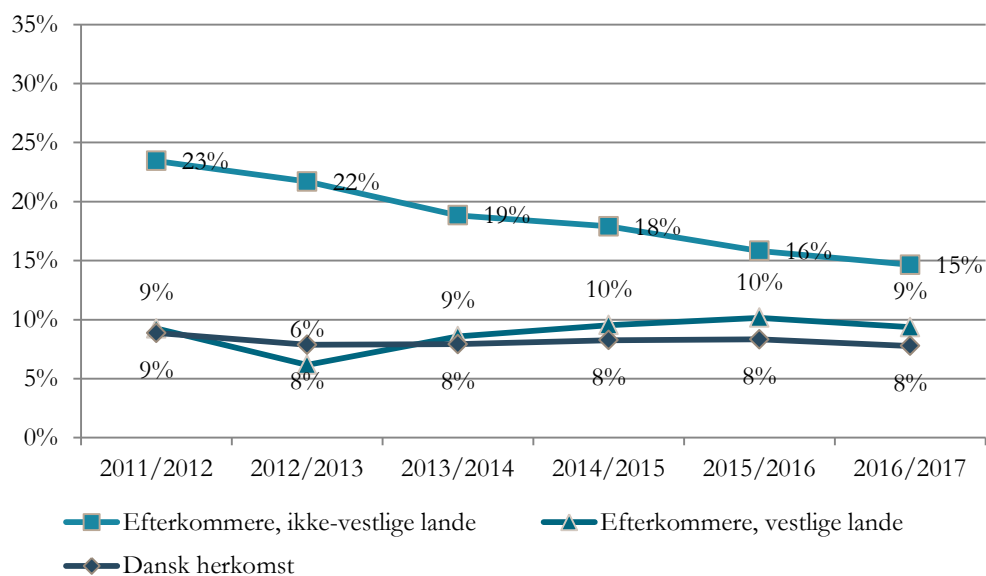
Andelen af elever, der opnår et dårligt resultat, fordelt på herkomst fra skoleåret 2011/2012 til 2016/2017

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 4.

Figur B4. Dansk, læsning, 8. klasse

Andelen af elever, der opnår et dårligt resultat, fordelt på herkomst fra skoleåret 2011/2012 til 2016/2017

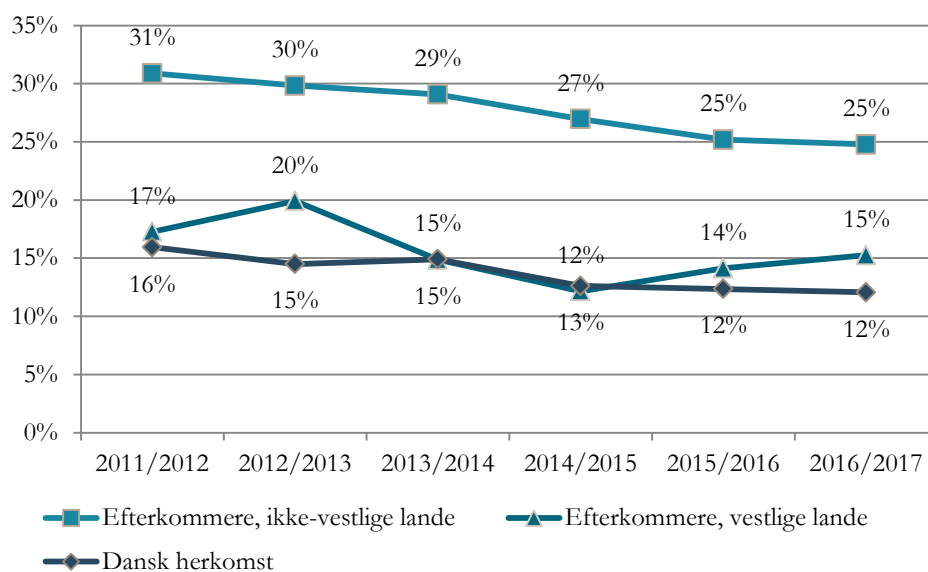
Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 4.

Matematik 3. klasse

Grundet udskiftning i et af profilområderne, fremgår den resultatmæssige udvikling over tid ikke for denne test.

Figur B5. Matematik, 6. klasse

Andelen af elever, der opnår et dårligt resultat, fordelt på herkomst fra skoleåret 2011/2012 til 2016/2017

Note: Se note med forklaring og kilde ved figur 4.